

КОНЦЕПЦІЯ

Програми розвитку малого підприємництва
в Дніпропетровській області на 2011 – 2012 роки.

I. Визначення проблеми

Програму спрямовано на розв'язання проблеми, що полягає у відсутності сприятливих умов для розвитку малого підприємництва у Дніпропетровській області, зокрема: об'єктів ринкової інфраструктури (бізнес-інкубаторів, технопарків тощо); доступних фінансово-кредитних ресурсів; узгодженості та систематизованості регуляторної бази; ефективної системи надання адміністративних послуг, інформаційно-аналітичного забезпечення та ін.

Свідченням актуальності та важливості даної проблеми є результати досліджень проведеного Інститутом економіки та прогнозування НАН України, Інститутом демографії і соціальних досліджень НАН України, Національним університетом ДПС України, Національним інститутом стратегічних досліджень та схваленого Колегією Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва згідно з якими протягом останніх чотирьох років в Дніпропетровській області спостерігаються негативні тенденції та погіршення умов для ведення малого підприємництва з відповідним зменшенням кількості суб'єктів малого підприємництва. Так, згідно з даними Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва у 2005 р. Дніпропетровська область отримала 2 місце в рейтингу регіонів за розвитком та підтримкою малого підприємництва (поступившись лише м. Київ). Однак у 2006 р. її рейтинг знизився до 5 місця, а у 2007 р. до 6. Згідно з даними Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва у 2007 р. Дніпропетровська область поступилася таким областям, як: Запорізька, Одеська, Харківська та Миколаївська. Зазначені дані свідчать про неефективне використання виробничого, інтелектуального та наукового потенціалу Дніпропетровської області щодо поліпшення бізнес-клімату, створення дійової системи підтримки і розвитку малого підприємництва та потребує вжиття невідкладних заходів.

II. Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання програмним методом

Основними причинами незадовільного розвитку малого підприємництва в Дніпропетровській області є:

- існування адміністративних бар'єрів;
- незадовільна робота державних реєстраторів та адміністраторів;
- велике податкове навантаження та недосконалість системи місцевих податків та зборів;
- брак освітніх програм для осіб, що вирішили започаткувати власну справу;
- складність доступу до фінансово-кредитних ресурсів;
- нерозвинена інфраструктура підтримки підприємництва (відсутність або недостатня кількість: лізингових компаній, бізнес-інкубаторів, небанківських кредитних установ, бірж, технопарків тощо);
- відсутність системності та узгодженості в регуляторній базі, часта зміна та прийняття непередбачуваних регуляторних актів;
- відсутність дієвої державної підтримки малого підприємництва.

Одним з ефективних шляхів розв'язання зазначеної проблеми є розроблення та виконання регіональної програми розвитку малого підприємництва, яка є складовою Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні. Однак, негативні наслідки світової фінансово-економічної кризи призвели до систематичного недофінансування поточної Програми розвитку малого підприємництва в Дніпропетровській області на 2009–2010 рр. Так у 2009 р. на виконання заходів програми було передбачено 2277,0 тис. грн. (з яких 1068 тис. грн. з обласного бюджету), однак у 2009 р. кошти з обласного бюджету на виконання заходів Програми не виділялися.

До найбільш ефективних заходів регіональних програм розвитку малого підприємництва можна віднести відшкодування відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого підприємництва для реалізації інноваційних проектів. Проте у 2008 р. на відшкодування було спрямовано лише – 50 тис. грн. (усього на виконання заходів за програмою було виділено 100 тис. грн.), із запланованих 1200 тис. грн., а у 2009 р. відшкодування взагалі не здійснювалося. Також призупинені освітні заходи для підприємців та осіб, що вирішили розпочати власну справу та ін.

III. Мета програми

Метою програми є створення належних умов для реалізації конституційного права на підприємницьку діяльність, а також підвищення добробуту громадян України шляхом залучення широких верств населення до такої діяльності, спрощення нормативно-правової бази у сфері малого підприємництва, спрямування дій місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів малого підприємництва, громадських об'єднань підприємців, а також установ ринкової інфраструктури на розв'язання актуальних проблем, що стримують розвиток приватної ініціативи і створення сприятливих умов для розвитку малого підприємництва, формування й впровадження ефективної державно-громадської системи його обслуговування, підтримки й захисту.

Програма базується на основі аналізу стану розвитку малого підприємництва, результатів виконання попередніх регіональних програм розвитку малого підприємництва в Дніпропетровській області, цілей у сфері розвитку малого підприємництва, дій Дніпропетровської обласної ради та Дніпропетровської обласної державної адміністрації (місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування Дніпропетровської області), щодо досягнення визначених цілей, а також створення відповідної узгодженої та комплексної системи заходів, що здійснюватимуться органами влади, об'єднаннями підприємців, громадськими організаціями та науковими установами.

Розробка та поступове впровадження заходів програми дозволить забезпечити концентрацію фінансових, матеріально-технічних, інших державних і місцевих ресурсів, виробничого та наукового потенціалу, ресурсів суб'єктів господарювання для розв'язання визначеної проблеми та досягнення мети програми.

IV. Інституційний аналіз розв'язання проблеми

Програма є одним з важливих інструментів реалізації на регіональному рівні державної політики підтримки малого підприємництва, активної регіональної політики, політики зайнятості населення та інвестиційно-інноваційної стратегії держави. Програма тісно пов'язана з Національною програмою сприяння розвитку малого підприємництва в Україні, програмою соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області та конкретизує дії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері розвитку малого підприємництва на 2011 – 2012 роки.

Розроблення Програми здійснюється відповідно до цієї Концепції та з урахуванням таких документів:

- Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні»;
- Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва»;
- Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;
- Закон України «Про основні засади нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;
- Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»;
- Закон України «Про місцеві державні адміністрації»;
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

– Указ Президента України «Про Концепцію вдосконалення державного регулювання господарської діяльності» від 3 вересня 2007 р. № 816/2007;

– розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції створення індустріальних (промислових) парків»;

– програма «Україна для людей» (http://www.president.gov.ua/docs/udl_ua.pdf)

– Методичні рекомендації щодо формування і реалізації регіональних програм підтримки малого підприємництва (затверджені наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 04 червня 2008 р. № 67).

Програма є складовою частиною Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні та розробляється кожні два роки. У Програмі конкретизуються заходи, передбачені Національною програмою сприяння розвитку малого підприємництва в Україні, та завдання, визначені програмою соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області.

Структура Програми відповідає основним напрямам Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні та типовій структурі регіональних програм визначеній у Методичних рекомендаціях щодо формування і реалізації регіональних програм підтримки малого підприємництва (затверджені наказом Держпідприємництва від 04.06.2008 р. № 67).

Програма відображає систему цілей, завдань, цільових показників і комплексу заходів для їх досягнення. Основні принципи Програми

- цілісність та координація;
- об'єктивність;
- науковість;
- гласність;
- самостійність та відповідальність;
- рівність;
- соціальна спрямованість;
- ефективність;
- етапність;
- партнерство;
- сталість;
- адекватність;
- реалістичність;
- прогнозованість;
- послідовність;
- прозорість.

Програма є логічним продовженням попередніх регіональних програм сприяння розвитку малого підприємництва Дніпропетровської області, яка урахує результати їх виконання, базується на регіональній стратегії, а також узгоджується й поєднується з іншими програмами, в тому числі державними цільовими, що діють в регіоні. Програма передбачає максимальне поєднання регіональних та загальнодержавних інтересів у сфері сприяння розвитку малого підприємництва.

Програма містить узгоджені за ресурсами, виконавцями і термінами реалізації комплекс заходів (цільових проектів, програм), спрямованих на створення правових, фінансових, соціально-економічних, організаційно-господарських та інших умов розвитку малого підприємництва в Дніпропетровській області.

Програма містить комплекс показників та систему моніторингу, що дозволяє здійснювати поточне оцінювання ефективності та результативності її виконання.

Програма з підтримки малого підприємництва та заходи до неї не містять дублювання із заходами інших регіональних програм, що паралельно впроваджуються в області і мають власне фінансування, зокрема: екологічного спрямування та забезпечення гендерної рівності та недопущення дискримінації.

З метою удосконалення Програми передбачається включення до неї:

- підрозділу з оцінки впливу регіональної програми та відповідних заходів на екологічну ситуацію в регіоні;

- підрозділу з оцінки впливу регіональної програми та відповідних заходів на забезпечення гендерної рівності та недопущення дискримінації.

Для моніторингу та оцінки результативності заходів та Програми в цілому розроблені відповідні показники, які дозволять систематично отримувати об'єктивну інформацію про реальний стан розвитку малого підприємництва в Дніпропетровській області.

V. Шляхи і способи розв'язання проблеми

Для розв'язання проблеми та досягнення визначеної мети Програми передбачається її реалізація за такими основними напрямками:

- вдосконалення нормативно-правової бази у сфері підприємницької діяльності:

- упорядкування процедури розробки, прийняття, обліку, відстеження результативності, перегляду та скасування регуляторних актів;

- запровадження паспорту регуляторного акта;

- запровадження єдиного реєстру чинних регуляторних актів;

- проведення моніторингу регуляторної діяльності місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування;

- забезпечення принципів обґрунтованості, доцільності, адекватності та збалансованості під час прийняття регуляторних актів;

- створення рейтингу та оцінки «регуляторного клімату» в 22 районах та 13 містах.

- дотримання принципів та процедур державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності;

- фінансово-кредитна й інвестиційна підтримка малого підприємництва;

- сприяння створенню інфраструктури підтримки малого підприємництва;

- цільові проекти і підпрограми (підпрограма – відносно відокремлена сукупність заходів, які забезпечують вирішення окремих завдань Програми).

Основними способами досягнення мети Програми є:

- спрямованість на реальні проблеми і потреби малого підприємництва;

- залучення громадськості до розробки, впровадження, моніторингу та оцінки ефективності регіональної програми;

- урахування позитивного досвіду та недоліків попередніх регіональних програм;

- спрямованість програми на конкретний, вимірюваний результат;

- забезпечення відкритості, прозорості та урахування громадської думки під час розробки регіональної програми;

- розробка та апробація системи моніторингу й оцінки регіональної програми орієнтованої на результати;

- використання канадського досвіду стратегічної екологічної оцінки та забезпечення гендерної рівності й недопущення дискримінації;

- запровадження оцінки впливу регіональної програми та відповідних заходів на екологічну ситуацію в регіоні;

- запровадження оцінки впливу регіональної програми та відповідних заходів на забезпечення гендерної рівності та недопущення дискримінації.

Контроль за виконанням Програми та заходів здійснює постійна комісія Дніпропетровської обласної ради з питань підприємництва, переробної промисловості, торговельного та побутового обслуговування. З метою забезпечення прозорості та відкритості процесу реалізації Програми передбачається залучати об'єднання підприємців, громадські організації та наукові установи до заходів з контролю за виконанням заходів, цільових проектів, підпрограм та Програми в цілому. Аналіз стану виконання програми та її заходів, ефективності використання бюджетних коштів здійснює головне управління економіки Дніпропетровської обласної державної адміністрації. Аналіз стану виконання програми у

частині використання бюджетних коштів здійснює головне фінансове управління Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Результати виконання заходів та Програми в цілому мають доповідатися на засіданнях координаційної ради облдержадміністрації з питань розвитку підприємництва та постійної комісії Дніпропетровської обласної ради з питань підприємництва, переробної промисловості, торговельного та побутового обслуговування.

Щоквартально управління розвитку споживчого ринку та підприємництва Дніпропетровської облдержадміністрації забезпечує подання звіту про виконання Програми до Дніпропетровської обласної ради та Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва.

VI. Очікувані результати виконання програми

Очікуваними результатами виконання Програми є прискорення розвитку малого підприємництва, використання його потенційних можливостей, перетворення його на дієвий механізм розв'язання економічних і соціальних проблем, сприяння структурній перебудові економіки, стійка тенденція збільшення кількості малих підприємств, зменшення рівня тіншового обороту у сфері малого підприємництва, збільшення внеску малого підприємництва в економіку України, зміцнення економічної бази регіону, насичення ринку товарами та послугами, поліпшення бізнес-клімату та створення позитивного іміджу Дніпропетровщини, залучення інвестицій.

Поступове виконання заходів Програми дозволить вирішити такі основні завдання:

- створення регіональної системи забезпечення розвитку та підтримки малого підприємництва;
- створення належних умов розвитку малого підприємництва в Дніпропетровській області;
- сприяння створенню нових робочих місць суб'єктами малого підприємництва;
- підтримка ділової та інвестиційної активності, розвиток конкуренції на ринку товарів та послуг;
- залучення до підприємницької діяльності жінок, молоді, пенсіонерів та інших верств населення;
- активізація фінансово-кредитних та інвестиційних механізмів, пошук нових форм фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва;
- формування регіональної інфраструктури розвитку та підтримки малого підприємництва;
- створення умов для розвитку малого підприємництва у виробничій сфері, у тому числі на базі реструктуризованих підприємств;
- сприяння підвищенню конкурентоспроможності малого підприємництва на вітчизняному та світовому ринках;
- створення сприятливого бізнес-клімату в Дніпропетровській області та поліпшення її іміджу;
- сприяння розвитку народних художніх промислів, туристичної галузі, аграрного сектору; виробництва біопалива та ін.

VII. Оцінка ресурсного забезпечення програми

Ураховуючи вітчизняний досвід та з метою належного фінансування Програми на її реалізацію передбачається виділення не менше 0,5 відсотка річних доходів обласного бюджету для підтримки малого підприємництва.

До основних джерел фінансування Програми відносяться:

- кошти державного та обласного бюджетів;
- кошти громадських об'єднань підприємців;
- добровільні внески фізичних та юридичних осіб;
- кошти з інших джерел не заборонених чинним законодавством.